

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18683
Tarih : 25.06.2026

46164

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Dem Parti Grup Başkan Vekili

Türkiye hapishaneleri, hemen her gün yaşam hakkı başta olmak üzere birçok insan hakkı ihlaliyle gündeme gelmektedir. Cezaevlerinde yaşanan ihlaller ve hukuksuzluklar giderek derinleşirken, kadın mahpuslar açısından ortaya çıkan tablo çok daha ağır bir boyut kazanmaktadır. Kadın mahpuslar özelinde yaşanan hak ihlallerinin en fazla gündeme geldiği cezaevlerinden biri ise Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'dir.

Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu başta olmak üzere Türkiye'de kadın mahpusların tutulduğu cezaevlerinde fiziksel koşulların, tarihsel olarak erkek mahpuslara göre tasarlanmış infaz altyapısının sonradan kadınlara uyarlanması nedeniyle, kadınların özgül ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığına ilişkin çok sayıda tespit bulunmaktadır. Bu yapısal uyumsuzluk; mahpusların temel hijyen, sağlık, barınma ve mahremiyet ihtiyaçlarına erişimini zorlaştırmakta, kadınların toplumsal cinsiyet temelli dezavantajlarını cezaevi ortamında daha da derinleştirmektedir. Özellikle kadın mahpusların büyük bölümünün sosyal destekten yoksun olması ve ekonomik kırılganlıklarının yüksekliği, cezaevi içinde ve sonrasında yoksulluğu kronik bir hale getirmekte; bu durum hem fiziksel hem de psikolojik olarak ağır bir baskı üretmektedir. Bu çok katmanlı ihlaller ve sistematik eşitsizlikler, kadın mahpuslar açısından umutsuzluk, ağır psikolojik çöküş ve bazı durumlarda intihar olgularını da görünür kılmakta; ceza infaz sisteminin toplumsal cinsiyet duyarlılığından uzak işleyişinin ciddi bir sonucudur.

Sincan Kadın Cezaevi; sağlık hakkına erişimin engellenmesi, yaşam hakkını tehdit eden uygulamalar, politik tutsakların infazlarının yakılmasının adeta olağan bir uygulama haline gelmesi ve temel insan haklarının sistematik biçimde ihlal edilmesi nedeniyle öne çıkmaktadır. Tüm bu uygulamalar, söz konusu cezaevini yerel ve uluslararası insan hakları normlarının rutin olarak ihlal edildiği bir mekana dönüştürmüş durumdadır.

Son altı ay içerisinde yaşanan onlarca intihar girişimi ve bunlardan en az dördünün ölümlü sonuçlanmış olması beyanları, cezaevindeki ağır tabloyu gözler önüne sermektedir. İddialara göre Bilge Nurten isimli mahpus, kendisini ranzaya asarak yaşamına son vermiştir. Bu olaya tanıklık eden koğuştaki mahpusların koğuş değişikliği talepleri ise cezaevi idaresi tarafından karşılanmamıştır.

Son dönemde kamuoyuna yansıyan beyanlara göre Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde yalnızca intihar vakaları değil, aynı zamanda "intihara sürüklenme" olarak tanımlanan süreçlerin de yaşandığı, özellikle trans mahpuslar başta olmak üzere bazı grupların ayrıştırılmış koğuşlarda toplandığı ve sürgün sevklerle bu koğuşların sistematik biçimde doldurulduğu ifade edilmektedir. Cezaevinde Ağustos 2025 sonrası görevlendirilen yeni idare ile birlikte G3 olarak adlandırılan özel bir koğuş yapısının oluşturulduğu, bu koğuşun LGBTİ+ mahpuslar ağıısından fiili bir ayrıştırma alanına dönüştüğu yönünde ciddi beyanlar bulunmaktadır.

Söz konusu koğuşta bulunan mahpusların, fiziksel görünüm ve toplumsal cinsiyet normlarına uygunluk kriterleri üzerinden seçildiği, saç uzunluğu, giyim tarzı ve cinsiyet ifadesi gibi unsurların fiili belirleyici haline geldiği ileri sürülmektedir. Bu durumun, cezaevinde fiili bir cinsiyet temelli ayrıştırma ve tecrit rejimi oluşturduğu yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır.

Ayrıca aynı kaynaklara göre, bu süreçte mahpuslara yönelik İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının içeriğine erişimin engellendiği, mahpusların hangi gerekçeyle hangi koğuşa alındıklarının hukuken şeffaf biçimde açıklanmadığı da belirtilmektedir.

Söz konusu mahpusların koğuş değişikliği taleplerinin reddedilmesi üzerine, aynı gün başka bir kadın mahpusun psikolojik bir kriz geğererek koğuştaki pencereye yumruk

attığı, camın tamamen kırıldığı ve mahpusun elinde ve kolunda ciddi kesiler olduğu aktarılmıştır. Mahpusu ziyaret eden beyanına göre yapılan gözlemlerde, mahpusun kolunda yaklaşık 15-20 santimetre uzunluğunda üç ayrı kesi ve bunlara ilişkin dikiş izleri tespit edilmiştir.

Ayrıca intiharın gerçekleştiği koğuşun, daha önce trans mahpus Poyraz'ın yaşamını yitirdiği oda olduğu belirtilmiştir. Normal şartlarda 5-6 kişilik kapasiteye sahip olan bu odanın 10 kişilik olarak düzenlendiği, ancak mahpusların yaşadıkları korku ve kaygı nedeniyle bu odada kalmak istemedikleri, bu nedenle söz konusu mahpusların diğer beş koğuşta kalanlarla birlikte barındıkları ifade edilmiştir.

Yaşanan intihar olayı sonrasında mahpuslara herhangi bir psikolojik destek sağlanmadığı, yaşadıkları korku ve endişelerin görmezden gelindiği aktarılmıştır. Mahpuslar tarafından ayrıca, cezaevi idaresinin yaşanan olayla ilgili tüm tutuklu ve hükümlüler hakkında disiplin soruşturması başlattığı, ifadeye çağrılan kişilere ise bunun yalnızca prosedür gereği yapıldığı ve soruşturmadan herhangi bir sonuç çıkmayacağının söylendiği belirtilmiştir.

Görüşülen mahpus, cezaevinde birçok kişinin zaman zaman kendisine zarar verdiğini, kendini kesme vakalarının yaygınlaştığını aktarmıştır. Mahpusun anlatımına göre cezaevi idaresi, mahpusların en temel insani ihtiyaç ve taleplerine karşı duyarsız kalmakta, en küçük sorunlar dahi çözümsüz bırakılmaktadır. Buna karşın, mahpusların kendilerine zarar vermeleri sonrasında taleplerinin karşılandığı ifade edilmektedir.

Bu duruma örnek olarak, bir mahpusun aylar boyunca ablasının bulunduğu koğuşa nakledilmek için neredeyse her gün dilekçe verdiği, ancak taleplerinin karşılıksız bırakıldığı; söz konusu mahpusun bileğini kesmesinin ardından ise ablasının bulunduğu koğuşa sevk edildiği aktarılmıştır. Bu örnek, cezaevi idaresinin mahpusların taleplerine ancak kişinin kendisine zarar vermesi sonrasında yanıt verdiğine ilişkin beyanları güçlendirmektedir.

Görüşülen mahpuslar tarafından aktarılan bir diğer ciddi beyan ise, koğuş değişikliği talebi defalarca reddedilen adli bir kadın mahpusun yaşadığı olaydır. İddiaya göre söz konusu mahpus, taleplerinin karşılanmaması üzerine, koğuşunun değiştirilmemesi halinde kendisine zarar vereceğini ifade etmiştir. Bunun üzerine koğuşa gelen cezaevi birinci müdürünün, mahpusa "kendini kesebilirsin" şeklinde ifadeler kullandığı, hatta

kendisine bir jilet vererek "al, kendini kes" dediği ileri sürülmüştür. Mahpusun, bu olayın ardından kendisine zarar verdiği belirtilmiştir.

Yine görüşmelerde aktarıldığı üzere, kaldığı koğuştaki kötü muameleye maruz kaldığını belirten adli bir kadın mahpusun sabahın erken saatlerinde bileklerini kestiği, ancak hastaneye sevkini öğleden sonraki saatlerde gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Aradan geçen süre içerisinde mahpusun ciddi miktarda kan kaybettiği, sevk aracında bulunan jandarma görevlilerinin ise durumdan daha önce haberdar olmaları halinde mahpusu acilen hastaneye götürebileceklerini belirterek, yaşanan gecikme nedeniyle cezaevi idaresi hakkında şikâyetle bulunacaklarını ifade ettikleri aktarılmıştır.

Bu beyanlar, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde mahpusların yaşamını korumaya yönelik yükümlülüklerin yerine getirilmediğine, kendine zarar verme vakalarının önlenmesine ilişkin mekanizmaların etkin işletilmediğine ve acil sağlık hizmetlerine erişimde ciddi ihmallerin bulunduğuna işaret etmektedir.

Son dönemde yaşanan intiharlar, intihar girişimleri, kendine zarar verme vakaları, psikolojik destek mekanizmalarının işletilmemesi, mahpusların en temel taleplerinin ancak kişinin kendisine zarar vermesi sonrasında karşılanması ve yaşam hakkını doğrudan ilgilendiren ağır ihlaller, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nin kadınlar açısından nasıl bir mekana dönüştüğünü çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Cezaevinin, kadın mahpusların fiziksel ve ruhsal bütünlüklerini korumakla yükümlü bir kurum olmaktan uzaklaşarak, yaşam hakkı, sağlık hakkı ve insan onuruna uygun muamele görme hakkının sistematik biçimde ihlal edildiği bir alana dönüştüğü görülmektedir.

Özellikle politik mahpuslar bakımından infaz yakma uygulamalarının olağanlaştırılması, tüm kadın mahpuslar bakımından sağlık hizmetlerine erişimin engellenmesi, mahpusların psikososyal ihtiyaçlarının görmezden gelinmesi ve ağır tecrit koşullarının derinleşmesi, yerel mevzuatın yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları ve Bangkok Kuralları ile güvence altına alınan temel hak ve güvencelerle açık biçimde çelişmektedir. Devletin gözetimi altında bulunan kişilerin yaşamını koruma yönündeki pozitif yükümlülüğü dikkate alındığında, yaşanan ölümler ve yaygınlaşan kendine zarar verme vakaları münferit olaylar olarak değerlendirilemez.

Aksine, ortaya çıkan tablo; kadın mahpusların özgül ihtiyaçlarının göz ardı edildiği, cezalandırmanın yalnızca özgürlükten yoksun bırakma ile sınırlı kalmayıp fiziksel ve ruhsal yıkımı da beraberinde getirdiği yapısal bir hak ihlalleri rejimine işaret etmektedir. Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde ortaya çıkan bu tablo, kadın mahpusların yaşamlarını koruyacak, sağlık hizmetlerine erişimlerini güvence altına alacak ve insan onuruna uygun koşulları sağlayacak acil ve bağımsız denetim mekanizmalarının işletilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda,

1. Son bir yıl içerisinde ceza infaz kurumlarında yaşamını yitiren mahpus sayısı kaçtır? Bu ölümleri aylara göre, ölüm nedenine (intihar, hastalık, şiddet, ihmal, diğer, bilinmeyen) ve cinsiyete göre ayrı ayrı tablo halinde açıklar mısınız?
2. Son bir yıl içerisinde ceza infaz kurumlarında yaşamını yitiren kadın mahpus sayısı kaçtır? Bu ölümleri kurum, ay ve ölüm nedeni bazında (intihar, doğal ölüm, şüpheli ölüm, diğer) ayrı ayrı belirtir misiniz?
3. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda son beş yıl içerisinde meydana gelen intihar, intihar girişimi ve şüpheli ölüm vakalarının yıllara ve aylara göre dağılımı nedir? Her bir vaka için yaş, tutuklu/hükümlü statüsü ve koğuş bilgisi mevcut mudur?
4. Son altı ay içerisinde Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kayda geçen intihar, intihar girişimi ve kendine zarar verme vakası sayısı kaçtır? Bu vakaların gün ve saat bazında dağılımı nedir ve ortalama müdahale süresi kaç dakikadır?
5. Bilge Nurten isimli mahpusun yaşamını yitirmesi hangi tarihte gerçekleşmiştir? Ölüm nedeni hangi resmi kategoriye kaydedilmiştir? Olayla ilgili adli ve idari soruşturma açılmış mıdır, varsa soruşturma numarası nedir?
6. İntihar olayına tanıklık eden mahpusların koğuş değişikliği, psikososyal destek ve güvenlik önlemleri talepleri kaç kişiyi kapsamaktadır? Bu taleplerin kaçını kabul edilmiş, kaçını reddedilmiş, kaçını sonuçlandırılmamıştır? Ret gerekçeleri nelerdir?
7. Söz konusu olay sonrası mahpuslara sağlanan psikososyal destek hizmeti kaç kişiyi kapsamıştır? Kaç psikolog veya uzman görevlendirilmiş, toplam kaç görüşme yapılmış ve destek süresi ortalama kaç gün sürmüştür?

8. Son beş yıl içerisinde Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda meydana gelen kendine zarar verme vakalarının yıllara, yaş gruplarına ve yöntemlere göre dağılımı nedir?
9. Mahpusların koğuş değişikliği ve benzeri taleplerinin ilk başvuru tarihleri ile sonuçlanma süreleri nedir? Bu taleplerin kendine zarar verme olayları sonrasında kabul edilme oranı kaçtır?
10. Bir cezaevi yöneticisinin bir kadın mahpusa "kendini kesebilirsin" dediği ve mahpusa kesici alet verildiği beyanı hakkında idari soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa mevcut durumu nedir?
11. Ceza infaz kurumlarında son beş yıl içerisinde personelin kötü muamele, ihmal veya intihara yönlendirme beyanları kapsamında açılan soruşturma sayısı kaçtır? Bu soruşturmaların sonuçları nelerdir?
12. Son beş yıl içerisinde ceza infaz kurumu personeli hakkında disiplin cezası verilen, görev yeri değiştirilen veya savcılığa bildirilen personel sayısı yıllara göre nedir?
13. Kendine zarar veren mahpusların hastaneye sevk edilme süresi ortalama kaç dakikadır? En uzun gecikme süresi nedir ve acil vakalar için belirlenmiş azami süre kaç dakikadır?
14. Acil sağlık müdahalesi gereken durumlarda mahpusların hastaneye sevk süreci nasıl işlemektedir? Ambulans çağrı süresi ve güvenlik güçlerinin müdahale süresi nedir?
15. Kadın mahpuslarda intihar ve kendine zarar verme vakalarının; kalabalık koğuş, sosyal izolasyon, sağlık hizmetlerine erişim ve psikososyal destek eksikliği ile ilişkisine dair Bakanlığınız tarafından yapılmış araştırma sayısı kaçtır?
16. Kadın cezaevlerinde intihar ve kendine zarar verme vakalarının, infaz rejimi, disiplin uygulamaları ve ekonomik yoksunluk ile ilişkisine dair herhangi bir veri analizi veya politika çalışması yapılmış mıdır?
17. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda son beş yıl içerisinde sağlık hizmetlerine erişim, sevk gecikmesi veya tedavi reddi beyanlarıyla Bakanlığa yapılan şikâyet sayısı kaçtır? Bu şikâyetlerin sonuçları nelerdir?
18. Kadın ceza infaz kurumlarının fiziksel ve sosyal koşullarının iyileştirilmesine yönelik son beş yıl içerisinde yürütülen çalışmalar nelerdir? Bu çalışmaların yıllara göre dağılımı nedir?

19. Birleşmiş Milletler Bangkok Kuralları kapsamında kadın mahpuslara yönelik olarak kaç personel eğitilmiştir? Hangi yıllarda hangi eğitim programları uygulanmıştır?
20. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu son beş yıl içerisinde kaç kez denetlenmiştir? Bu denetimlerin türü nedir ve temel tespitleri nelerdir?
21. Söz konusu kurumda yaşanan ölümler ve kendine zarar verme vakaları nedeniyle bağımsız bir inceleme, müfettiş görevlendirmesi veya özel denetim yapılması planlanmakta mıdır?
22. Ceza infaz kurumlarında personelin ihmal veya kötü muamelesi tespit edildiğinde hangi idari ve adli işlemler uygulanmaktadır? Son beş yıl içerisinde bu kapsamda işlem yapılan personel sayısı kaçtır?
23. Son bir yıl içerisinde Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda LGBTİ+ mahpuslar için oluşturulduğu ifade edilen özel koğuş (G3 vb.) uygulaması mevcut mudur? Varsa bu koğuşların oluşturulma gerekçesi, hukuki dayanağı ve İdare ve Gözlem Kurulu karar sayısı kaçtır?
24. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından LGBTİ+ mahpusların koğuş yerleşimi, koğuş değişikliği ve sürgün sevklerine ilişkin alınan karar sayısı kaçtır? Bu kararların gerekçeleri hangi kriterlere dayanmaktadır?
25. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda son beş yıl içerisinde "sürgün sevk" olarak tanımlanabilecek kurumlar arası nakil sayısı kaçtır? Bu sevklerin kaç LGBTİ+ mahpusları kapsamaktadır?
26. Mahpusların LGBTİ+ mahpuslar için oluşturulduğu ifade edilen özel (G3 vb.) koğuşlara yerleştirilmesinde kullanılan kriterler nelerdir? Bu kriterler arasında fiziksel görünüm, saç uzunluğu, giyim tarzı veya cinsiyet ifadesi gibi unsurlar yer almakta mıdır?
27. İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının mahpuslara ve avukatlara tebliğ edilme oranı nedir? Bu kararlara erişim taleplerinin kaç tanesi kabul edilmiş, kaç tanesi reddedilmiştir?
28. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda son beş yıl içerisinde "hücre cezası" uygulanan mahpus sayısı kaçtır? Bu cezaların ortalama süresi ve uygulanma gerekçeleri nelerdir?
29. Aynı koğuş içerisinde mahpusların oda bazında izole edilerek fiilen hücre uygulamasına tabi tutulduğu durumlar mevcut mudur? Varsa yıllara göre sayısı nedir?

30. Son beş yıl içerisinde “disiplin cezası sonrası tek kişilik izolasyon / hücre uygulaması” kaç mahpusa uygulanmıştır? Bu uygulamaların ortalama süresi nedir?
31. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda trans mahpusların revir, hastane sevki, görüş ve sosyal faaliyetlere katılım oranları diğer mahpuslarla karşılaştırıldığında nasıldır?
32. Ceza infaz kurumlarında “uyumsuz davranış” veya “kontrollü mahpus” gibi kategoriler altında işlem yapılan kişi sayısı kaçtır? Bu kategorilerin hukuki dayanağı nedir?
33. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda mahpusların psikiyatriye sevk edilme oranı nedir? Bu sevklerin kaç zorunlu, kaç talep üzerine gerçekleşmiştir?
34. Son beş yıl içerisinde Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda intihara sürüklenme savı ile Bakanlığa ulaşan şikâyet sayısı kaçtır? Bu şikâyetlerin kaç hakkında inceleme başlatılmıştır?
35. Ceza infaz kurumlarında mahpusların şikâyet dilekçelerinin işleme alınma süresi ortalama kaç gündür? Dilekçelerin kaybolduğu veya işleme alınmadığına dair tespit edilmiş vaka sayısı var mıdır?
36. Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda mahpusların hücreye konulma kararlarının yargı denetimine taşınma oranı nedir? Bu başvuruların sonuçları nelerdir?
37. Ceza infaz kurumlarında “İdare ve Gözlem Kurulu kararlarının mahpus üzerinde psikolojik baskı oluşturacak şekilde kullanıldığı” beyanları hakkında Bakanlığınızın herhangi bir incelemesi bulunmakta mıdır?
38. Son beş yıl içerisinde Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda görev yapan müdür değişiklikleri kaç kez gerçekleşmiştir? Bu değişikliklerin tarihleri ve gerekçeleri nelerdir?